

Nr 102.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlåtelse till Lunds stad av vissa byggnader å förutvarande tomten för folkskoleseminariet i Lund m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDBER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför härefter:

Genom beslut den 11 augusti 1837 medgav Kungl. Maj:t, att ett skolmästarseminarium för landskapet Skåne finge anläggas i Lund, grundat på de av kommerserådet Filéen till skolor för allmogens barn donerade medlen, samt att denna inrättning skulle förenas med allmänna barnskolan i Lund. I enlighet härmed inrättades också ett dylikt seminarium uti förhyrda lokaler i nämnda stad. De av seminariet sålunda disponerade lokalerna visade sig emellertid snart otidsenliga, varjämte, i samma mån som seminariet utvecklades, ett ökat lokalbehov gjorde sig gällande. Sedan med anledning härav domkapitlet i Lund gjort framställning om beredande av förbättrade lokalförhållanden för seminariet, fastställde Kungl. Maj:t den 20 december 1862 ritning till en ny seminariebyggnad och medgav därvid, att för bygg-

nadens uppförande ett belopp av högst 19,000 riksdaler riksmünt finge utgå av de Filéenska donationsmedlen. Genom beslut den 24 april 1863 medgavs, att ytterligare 1,000 riksdaler riksmünt finge jämte för ändamålet förut beräknade medel av Filéenska fonden användas till uppförande av ett uthus av tegel vid seminariet. Vidare godkände Kungl. Maj:t den 25 november 1864 framlagt förslag till utvidgning och förändrad inredning av seminariets nya lokaler samt anvisade för detta ändamål dels av besparingarna å riksstatsens åttonde huvudtitel 16,000 riksdaler, dels ock från Filéenska fonden ytterligare 3,716 riksdaler 50 öre riksmünt. Genom beslut den 11 maj 1866 medgav Kungl. Maj:t, att ett belopp av 3,400 riksdaler finge ur Filéenska fonden förskottsvis utbetalas till bestridande av vissa arbeten för de nya seminariebyggnadernas iordningställande. Slutligen anvisades för samma ändamål genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 januari 1867 av allmänna medel ytterligare 4,874 riksdaler 69 öre. För ifrågavarande byggnaders uppförande hava alltså utgått av statsmedel sammanlagt 20,874 riksdaler 69 öre samt av den Filéenska fondens medel sammanlagt 27,116 riksdaler 50 öre riksmünt.

Efter det med indelningshavarens tillstånd visst område av det biskopen i Lunds stift på lön anslagna säteriet Helgonagård tagits i anspråk såsom trädgård och byggnadsplats för seminariet samt den beslutade seminariebyggnaden med tillhörande uthus därstädes uppförts, medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1868, att en jordrymd av 22,40 kvadratrevar finge till tomt och trädgårdsjord för seminariet för alltid avsöndras från nämnda säteri. Den 30 december 1876 fastställde Kungl. Maj:t sedermera avgäld för det sålunda avsöndrade området.

Genom beslut den 17 mars 1876 hade Kungl. Maj:t dessförinnan på framställning av seminariets dåvarande rektor P. Wingren medgivit, att Wingren finge dels för beredande av bostad åt den person, som hade sig anförtrodd eldningen i seminariet, ävensom åt seminariets städerska, dels ock för erhållande av större utrymme än dittills för seminariets förråd av kol och ved på egen bekostnad å seminariets område uppföra en särskild byggnad, vilken staten skulle äga rättighet att inlösa till pris, som skulle bestämmas av tre gode män, utsedda den ene av domkapitlet i Lund, den andre av Wingren eller hans rättsinnehavare och den tredje av de två övriga, ävensom att Wingren eller hans rättsinnehavare skulle från och med år 1876, intill dess staten på nämnda villkor kunde komma att övertaga det av honom uppförda uthuset, av seminariets årsanslag till materiel, ljus, ved m. m. årligen äga uppbära 400 kronor.

Med medel, som av riksdagen åren 1913—1918 anvisats för ändamålet, hava numera å annan plats uppförts helt nya byggnader för folkskoleseminariet i Lund. De nya seminarielokalerna togos i anspråk på hösten 1919, varigenom den förutvarande seminarietomten och seminariets gamla lokaler blivit obehövlige för sitt hittillsvarande ändamål.

Redan innan seminariets nya lokaler blivit färdiga, anhöllo stadsfullmäktige i Lund hos Kungl. Maj:t, att tillfälle måtte beredas staden att på enahanda villkor, som bestämts genom Kungl. Maj:ts ovanberörda beslut den 9 oktober 1868 och den 30 december 1876, eller på de andra grunder, varom överenskommelse kunde träffas, förvärva nyttjanderätt till omförmälda område om 22,40 kvadratrevor, att av staden innehavas så länge området användes till epidemisjukhus för staden och eventuellt även för den kringliggande landsbygden samt epidemisjukhuset stode till förfogande för klinisk undervisning åt blivande läkare genom medicinska fakulteten vid universitetet i Lund och till vård mottoge de fall av epidemiskt sjuka, vilka inträffade bland de å Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar vårdade patienter, mot den ersättning, som kunde bliva genom överenskommelse fastställd. Detta ärende föreligger numera i färdigutrett skick, varför jag anhåller att få anmäla detsamma för Kungl. Maj:t.

Frågan om upplåtelse av seminariets gamla tomtområde lärer vara av beskaffenhet att kunna och böra av Kungl. Maj:t avgöras utan riksdagens medverkan. I sammanhang härmed uppkommer emellertid frågan om dispositionen av de gamla, seminariet tillhöriga byggnaderna jämte seminarie-trädgården samt om inlösen av den av rektor Wingren på sin tid uppförda uthusbyggnaden. I denna fråga anser jag lämpligt, att riksdagens mening inhämtas.

De å den gamla seminarietomten uppförda byggnaderna utgöras av:

- 1) Den egentliga skolbyggnaden;
- 2) Rektorsbostaden;
- 3) Vaktmästarbostaden med tillhörande flygelbyggnad för slöjdsal m. m.; samt
- 4) Den av rektor Wingren uppförda uthusbyggnaden.

Den 27 maj 1907 hölls av tre gode män, utsedda på sätt föreskrevs genom Kungl. Maj:ts beslut den 17 mars 1876, syn å den av Wingren uppförda, efter hans den 4 december 1906 inträffade död numera hans stärbhusdelägare tillhöriga uthusbyggnaden. Därvid förekom enligt det vid synen förda protokollet huvudsakligen följande:

Vid företagen uppmätning utvändigt befanns byggnaden innehålla följande dimensioner: i längd 19,87 meter, i bredd 10,29 meter och i höjd 2,6 meter.

Byggnaden är uppförd av tegel under tak av papp. Trävirket oljemålat.

I byggnaden finnas inredda *garderob* och *förstuga* eller *tambur*; därefter två rum, benämnda *gästrum*, båda tapetserade och försedda med porslinsugnar.

Strykrummet, som jämväl är apterat till badrum, är försett med badkar och cementbassäng samt vattenledning till bad och dusch; innehåller dessutom en järnugn.

I *mangelboden*, vars golv är belagt med tegel i motsats mot de föregående rummens golv, vilka bestå av trä, finnes uppsatt en garderob med brädväggar.

Brygghuset eller tvättstugan har likaledes golv av tegel, innehåller en

murad panna och en inmurad spis, vars skiva befanns söndrig, samt är försedd med vattenledning.

Vagnboden är jämväl försedd med tegelgolv.

Vedboden innehåller två avstängningar för kol. Golvet, som saknar beläggning, är sänkt under markens nivå.

I fråga om *stall* och *hönshus* m. m. förekom intet särskilt att anteckna.

Vid den sålunda förrättade besiktningen utröntes, att byggnaden i dess helhet var i ett särdeles gott skick.

Då det gällde att bestämma det pris, som staten i händelse av byggnadens inlösen skäligen borde för densamma erlägga, uttalade den av domkapitlet utsedde gode mannen betänkligheter emot att sätta detta pris till högre belopp än det, vartill Wingren vid brandförsäkrandet själv värderat den, eller 7,000 kronor. Men sedan de två övriga gode männen, båda fackmän på hithörande område, enstämmigt förklarade, att samma byggnadsuppförande under dåtida förhållanden, med då gällande arbetslöner och priser på byggnadsmaterialier, skulle draga en kostnad av omkring 11,000 kronor och att densamma därför i dess nuvarande skick rätteligen måste värderas till minst det ursprungligen beräknade kapitalet av 8,000 kronor, varå dittills till Wingren och hans stärbhusdelägare erlagts ränta å 5 procent med 400 kronor såsom årlig hyresavgäld, enade sig förrättningsmännen om att för uthusbyggnaden i fråga, därest den kommer att av staten övertagas, bestämma detta pris eller åttatusen kronor.

På uppdrag av Lunds stads drätselkammare företogs år 1916 ny värdering av den Wingrenska uthusbyggnaden utav två av drätselkammaren utsedda värderingsmän. Dessa förklarade sig anse byggnaden olämplig för det eventuellt blivande epidemisjukhusets behov samt uppskattade med hänsyn till då rådande högkonjunktur husets försäljningsvärde i och för nedrivning till 500 kronor. I sammanhang härmed besiktigade samma värderingsmän jämväl de övriga av seminariets gamla byggnader och befunno även dessa oändamålsenliga för det tillämnade epidemisjukhuset samt uppskattade dessa byggnaders värde vid nedrivning till 5,000 kronor.

I avgivet yttrande i ärendet anförde drätselkammaren bland annat följande:

Det hade icke varit utan tvekan från kammarens sida, som förord lämnats för de omfattande epidemisjukhusbyggnadernas förläggande på ofri grund, såsom här ifrågasattes. Anvisades i stället för ändamålet någon av stadens egna jordar, skulle epidemisjukhuset säkerligen kunna beredas en från stadens synpunkt väl så lämplig, mera avsides belägen plats. Allmänna intressen, såsom universitetets och sjukhusinrättningarnas, gjorde det emellertid bestämt önskvärt, att till plats för epidemisjukhuset valdes det ifrågasatta området. Det kunde då icke vara rimligt, att staden Lund, som till området komme att medgivas dispositionsrätt endast så länge detsamma användes till epidemisjukhus, skulle utöver den fördyring i årliga avgälder, som redan platsens läge påkallade, i vidare mån än som kunde påvisas bliva till direkt gagn för den blivande anläggningen, påtaga sig utgifter för lösen av byggnader m. m. Det torde kunna sägas vara en allmän erfarenhet, att äldre, för likartat ändamål icke särskilt apterade byggnader icke såsom regel böra bibehållas vid tillgodoseende av byggnadsbehov för inrättningar av större omfattning.

Jämlikt beslut den 22 december 1916 förklarade sig stadsfullmäktige villiga att, därest området — med undantag av erforderlig mark för gatas framdragande över området norra del — upplättes till staden, övertaga de å det samma befintliga byggnaderna till ett pris av 5,500 kronor samt för den till gamla seminariet hörande trädgårdsanläggningen, med undantag av nyssnämnda till gata avsedda mark, erlægga lösen med 4,000 kronor.

Seminiariets rektor, länsstyrelsen i Malmö och dåvarande överintendentens ämbetet förklarade i avgivna yttranden, att de funno de av staden erbjudna ersättningsbeloppen låga, samt uttalade sig för lämpligheten därav, att syn och värdering, därvid båda parterna bereddes tillfälle att bevaka sina intressen, hölles beträffande såväl byggnaderna som trädgårdsanläggningen.

Hälsovårdsnämnden i Lund, med vilken medicinalstyrelsen instämde, yttrade beträffande möjligheten att använda ifrågavarande byggnader för det blivande epidemisjukhusets behov följande:

Hälsovårdsnämnden har i närvaro av tillkallade sakkunniga företagit besiktning av byggnaderna ifråga, vilka betecknats med I seminariets huvudbyggnad, II rektorsbostaden, III en uthusbyggnad och IV en till slöjdlokaler, vaktmästarbostad m. m. använd byggnad. Vid besiktningen har framgått, att icke någon av byggnaderna kan till sjukhus användas eller därtill omändras. De med I, III och IV betecknade byggnaderna kunna ej heller under några förhållanden avses för administrationsändamål vid ett nytt epidemisjukhus. Vad huvudbyggnaden (I) angår skulle dess innermurar och trappanordning i sådant fall behöva rivas och ombyggas och detta komma att medföra kostnader, jämförliga med sådana för nybyggnad. Mot en sådan anordning talar dessutom den omständigheten, att samtliga byggnaderna äro belägna på den del av tomten, som torde mest lämpa sig för placering av det nya epidemisjukhuset, och således deras bibehållande förhindrar ett rationellt utnyttjande av tomten. I huvudsak gälla samma skäl mot ett bibehållande av rektorsbostaden (II); dock finner nämnden det icke vara helt uteslutet, att denna byggnad skulle kunna komma till användning såsom vaktmästarbostad eller dylikt, för den händelse det, efter definitivt fastställande av situationsplan för de nya sjukhusbyggnaderna, skulle visa sig, att denna byggnads läge ej utgör hinder för dess bibehållande.

Den 6 november 1917 företogs härefter av ombud för kronan och Lunds stad ny värdering av seminariets gamla byggnader och trädgård. Därvid förekom enligt det vid värderingen förda protokollet följande:

Efter att hava besiktigt såväl trädgårdsanläggningen som även samtliga byggnader å tomtområdet enades godemännen, efter noggrann prövning, att åsätta trädgårdsanläggningen ett värde av 15,000 kronor. Vad beträffade byggnaderna ansågo godemännen, såvitt det nu varit dem möjligt att bedöma, att desammas belägenhet å tomten vore sådan, att de svårigen kunde tänkas användbara som led i en anläggning för ett epidemisjukhus för Lunds stad och kringliggande nejd. På grund härav måste man vid värdesättandet av byggnaderna utgå från det värde, de kunde inbringa vid nedrivning, vadan godemännen ansågo, att samtliga byggnader finge anses värda 5,000 kronor. Häri inginge värdet för den av Wingren uppförda uthusbyggnaden med 500 kronor. Godemännen ansågo sig dock böra påpeka, att, om det

vid en grundligare utredning över epidemisjukhusets behov av utrymme, skulle visa sig, att någon byggnad skulle kunna för sjukhusets behov användas, man då skulle genom ny värdering uttröna, vilket ökat värde, som borde åsättas dessa användbara delar av de gamla byggnaderna.

Genom beslut den 1 mars 1918 beslöto stadsfullmäktige förklara sig viliga att, då staden icke ärnade för det ifrågasatta epidemisjukhuset vare sig helt eller delvis tillgodogöra sig någon eller några av de å ifrågavarande område befintliga byggnader, bereda statsverket, därest området upplåtes till staden, gottgörelse för byggnaderna med 5,000 kronor och för trädgårdsanläggningen med 15,000 kronor, eller tillhopa 20,000 kronor, dock med rätt för statsverket att, därest någon byggnad eller väsentlig del därav framdeles uttröntes kunna användas för sjukhusets behov, erhålla särskild ersättning efter överenskommelse, grundad på ny värdering i enahanda ordning, som tillämpats vid synen den 6 november 1917.

Med anledning av det värde, som vid sistberörda syn åsatts den Wingrenska uthusbyggnaden, anförde emellertid Wingrens stärbhusdelägare i en ingiven skrift följande:

Enligt Kungl. Maj:ts brev den 17 mars 1876 äger staten rättighet att inlösa byggnaden till ett pris, som skall bestämmas av tre gode män, utsedda den ene av domkapitlet i Lund, den andre av Wingren eller hans rättsinnehavare och den tredje av de två övriga. Värdering i enlighet med dessa grunder har redan en gång skett, nämligen den 27 maj 1907, då byggnadens pris bestämdes till 8,000 kronor. Till detta belopp fastställa vi våra ersättningsanspråk, för den händelse byggnadens avstående skulle påfordras. Kan på denna basis överenskommelse ej träffas, hänvisa vi till de i ovan berörda kungl. brev givna stadganden om prisbestämningen. Enligt ett den 6 november 1917 daterat besiktningsinstrument har en på annat sätt sammansatt värderingsnämnd uppskattat byggnadens värde till allenast 500 kronor, motsvarande värdet på det material, som skulle erhållas vid byggnadens nedrivning. Denna uppskattning kunna vi icke tillerkänna någon betydelse. Ersättningen skall bestämmas efter husets värde, sådant det står, och icke efter det givetvis låga pris, som kan betingas för byggnadsmaterialet.

På grund av denna förklaring från Wingrens dödsbodelägare infortrade länsstyrelsen stadsfullmäktiges förklaring, huruvida Lunds stad vore villig att med vidblivande i övrigt av sitt erbjudande enligt stadsfullmäktiges protokoll den 1 mars 1918 för ifrågavarande byggnads inlösen bereda statsverket gottgörelse antingen med överskjutande 7,500 kronor eller ock det merbelopp utöver värderingssumman 500 kronor, som vid en eventuellt blivande ny uppskattning i enlighet med av stärbhusdelägarna åberopade nädiga brev den 17 mars 1876 kunde bliva bestämt.

Stadsfullmäktige förklarade emellertid, att staden icke kunde ikläda sig ytterligare lösenkostnad i ifrågavarande avseende.

Länsstyrelsen avgav den 16 augusti 1918 utlåtande i ämnet och anförde därvid följande:

Den av staden Lund för byggnaderna och trädgårdsanläggningen erbjudna löseskillingen, 20,000 kronor, är visserligen för byggnadernas vidkommande synnerligen låg, men anser sig länsstyrelsen dock, med hänsyn bland annat därtill, att staden under viss förutsättning förbundit sig till ytterligare ersättningsskyldighet, böra tillstyrka anbudets antagande. Beträffande den av Wingren uppförda uthusbyggnaden torde dennes rättsinnehavare på grund av bestämmelserna i nådiga brevet den 17 mars 1876 vara berättigade att få ersättningen härför beräknad efter av dem yrkade grunder. Huruvida en ny uppskattning skulle resultera däri, att ett lägre värde än det år 1907 fastställda komme att åsättas byggnaden, låter sig ju svårigen förutsäga. Med den prisstegring å alla områden, som sedan dess ägt rum, torde detta dock näppeligen vara att förvänta. Vid sådant förhållande och då härigenom skulle vållas ytterligare tidsutdräkt och kostnader, finner sig länsstyrelsen icke böra förorda en dylik åtgärd, utan hemställer länsstyrelsen, att därest överenskommelse kommer att träffas med staden Lund om inlösen av bland annat ifrågavarande uthusbyggnad, ersättning bör utgå till bemälda Wingrens rättsinnehavare med fordrade beloppet, 8,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen, som den 18 december 1923 avgivit utlåtande i ärendet, anför:

Genom den nya värderingen av ifrågavarande byggnader och trädgårdsanläggning synes frågan om de ekonomiska villkoren för stadens övertagande därav hava kommit i ett sådant läge, att skäl till ytterligare förhandlingar med staden icke torde föreiinnas. Såsom överintendentsämbetet i sitt förberörda utlåtande framhållit, befinna sig byggnaderna i dåligt skick, och måste omfattande reparationer utföras för att byggnaderna skola kunna användas, varjämte desamma alltjämt komma att förorsaka dryga underhållskostnader. Byggnadsstyrelsen anser sig därför för sin del böra tillstyrka tomtens upplåtelse till staden Lund för uppförande därstädes av epidemisjukhus. I samband härmed torde emellertid frågan rörande ersättning till Wingrens stärbhusdelägare böra avgöras. De förhållanden, under vilka ifrågavarande byggnad tillkom, göra det, enligt styrelsens mening, till en skyldighet för statsverket att före tomtens och byggnadernas överlåtelse på staden ordna ersättningsfrågan på sådant sätt, att stärbhusdelägarna erhålla skälig ersättning för byggnaden. I fråga om ersättningens storlek synes den begärda summan, 8,000 kronor, vara skälig, vilket värde, såsom förut nämnts, åsatts byggnaden vid den år 1907 verkställda värderingen. Sedan denna värdering utfördes, hava byggnadskostnaderna och därmed även äldre byggnaders värden stigit så avsevärt, att en nu företagen värdering av godemän, utsedda på föreskrivet sätt, otvivelaktigt skulle resultera i ett ännu högre värde å byggnaden. Det i händelse av byggnadens rivning åsatta värdet av 500 kronor synes på de grunder stärbhusdelägarna anført icke kunna läggas till grund för ersättningens storlek.

Statskontoret anför i utlåtande den 19 mars 1924:

Beträffande gottgörelsen till statsverket för byggnaderna och trädgårdsanläggningen får statskontoret föreslå, att bestämmelse meddelas, att dessa medel med nedan angivet undantag skola tillgodoföras riksstatens inkomsttitel »diverse inkomster». Vidkommande ersättningen till Wingrens stärbhusdelägare för den stärbhuset tillhöriga byggnaden anser sig statskontoret böra biträda byggnadsstyrelsens förslag, att ersättningen bestrides av stats-

verket och bestämmas till det fordrade beloppet, 8,000 kronor. Ersättningen i fråga lärer böra anvisas utgå av de medel, som av Lunds stad, enligt vad nyss nämnts, skola till statsverket erläggas som gottgörelse för byggnader och trädgårdsanläggning.

Såsom inledningsvis nämnts hava de gamla seminariebyggnaderna uppförts med medel till stor del från den s. k. Filéenska fonden. För utredande av frågan, huruvida nämnda fond kunde anses berättigad till ersättning för de belopp, som av fonden tagits i anspråk för seminariets räkning, hava utlåtanden inhämtats från seminariets rektor samt den 26 november 1924 av domkapitlet och den 12 december 1924 av justitiekanslersämbetet.

Rektor har därvid anfört följande:

Det Filéenska gävobrevet är daterat den 7 september 1822. Enligt bestämmelserna i detsamma skulle en fjärdedel av boets behållning anslås till allmännyttiga ändamål. Denna fjärdedel skulle delas i sex lotter, av vilka den sjätte lotten skulle anslås till nyttiga inrättningar i Skåne. Av denna lott överlämnades en tredjedel till domkapitlet i Lund för att användas till »Skolinrättningar för fattiga och Allmogens barn». I kungl. brevet av den 30 april 1836 beräknas den på sjätte huvudlotten belöpande summan den 6 mars s. å. utgöra 31,001 riksdaler 36,8 $\frac{1}{3}$ banco, den för skolinrättningar avsedda summan beräknades alltså till ett belopp av mer än 10,000 riksdaler. Bestämmande för användningen av den Filéenska donationen till undervisningsanstalter i Skåne är det kungl. brevet av den 28 juni 1836. Den 11 maj 1836 ingick domkapitlet till Kungl. Maj:t med en anhållan, att Kungl. Maj:t ville förordna, att denna del av den Filéenska fonden skulle bibehållas odelad och uteslutande användas till utbildning av »Skolemästare åt Allmogens barn». Till stöd för sin anhållan anförde domkapitlet, att om fonden uppdelades på pastoraten — en möjlighet, som det i knappa ordalag avfattade testamentet ej uteslöt — skulle varje lott bliva så obetydlig, att syftet med donationen omöjligen kunde vinnas. Denna domkapitlets anhållan bifölls av Kungl. Maj:t i ovannämnda kungl. brev den 28 juni 1836. Fondens hela ränteavkastning måste således anses tillkomma Lunds folkskoleseminarium, då detta var och är den enda undervisningsanstalt i Skåne för utbildande av folkskollärare. Då Lunds folkskoleseminarium upprättades, bestämdes också i kungl. brevet av den 11 augusti 1837, att läroverket skulle grundas på de av framlidne kommerserådet Filéen till »Skolor för Allmogens barn» donerade medlen. Till slut må meddelas, att fonden under många år genom räntornas läggande till kapitalet ökats så, att den, enligt till mig lämnad uppgift, den 30 juni 1924 uppgick till ett belopp av 52,757 kronor 68 öre, därav 780 kronor 79 öre utgjorde räntemedel för första halvåret 1924.

Under hänvisning till vad rektor anfört och upplyst tillägger domkapitlet:

Med tagen hänsyn till själva syftet med den ifrågavarande donationen och bestämmelserna i nämnda brevet den 30 april 1836 angående donationens användning finner domkapitlet det vara fullt förklarligt, att ovan omnämda utgifter, som Filéenska fonden fått vidkännas för de gamla seminariebyggnaderna, sedermera icke blivit fonden till någon del ersatta, särskilt som under ändrade förhållanden fonden ej vidare kommit i behov därav. Ej heller anser sig nu domkapitlet såsom förvaltare av nämnda fond skä-

ligen böra framställa yrkande om beredande av någon ersättning åt fonden vid en eventuell försäljning av samma byggnader.

Justitiekanslersämbetet anför uti sitt ovanberörda utlåtande:

De för Filéenska fonden gällande, i ärendet refererade bestämmelser medgiva näppeligen, att fonden definitivt vidkännes utgifter för seminariebyggnader. Med hänsyn till innehållet i Kungl. Maj:ts redan fattade beslut anser emellertid ämbetet ersättning icke nu böra påfordras för mera än de 3,400 riksdaler, som utgivits under förskottstitel enligt Kungl. Maj:ts medgivande den 11 maj 1866.

Med hänsyn till det allmännyttiga ändamål, den av staden Lund ifrågasatta markupplåtelsen från säteriet Helgonagård avser att tjäna, nämligen anläggandet av ett epidemisjukhus för staden med omnejd, anser jag skäl föreligga för att medgivande till dylik upplåtelse lämnas. Jag erinrar om att förut mark upplåtits från samma område för liknande ändamål, nämligen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund. För den medicinska fakulteten i Lund medför givetvis ett i universitetets närhet beläget epidemisjukhus stora fördelar. Förutom vanliga villkor rörande avgäld m. m. torde vid en blivande upplåtelse lämpliga garantier böra stipuleras för att sjukhuset må ställas till förfogande för klinisk undervisning åt blivande läkare, varom för övrigt staden själv i sin framställning gjort erbjudande. Såsom jag förut framhållit, innefattar frågan om markupplåtelsen ett ämne, beträffande vilket det torde ankomma på Kungl. Maj:t att ensam träffa avgörande, varför jag torde få tillfälle att framdeles återkomma hertill.

I samband med markupplåtelsen uppkommer emellertid frågan om dispositionen av de gamla seminariebyggnaderna, och i denna fråga har jag, såsom jag redan tidigare nämnde, funnit erforderligt, att riksdagens yttrande inhämtas. På sätt den av mig lämnade redogörelsen ger vid handen, hava dessa byggnader uppförts, vad angår seminariebyggnaden, rektorsbostaden och vaktmästarbostaden, med anlåtande av dels allmänna medel (besparingar å åttonde huvudtiteln), dels ock de av domkapitlet i Lund förvaltade, till Filéenska fonden hörande medel, samt, vad angår uthusbyggnaden, av seminariets förre rektor P. Wingren, på egen bekostnad. I fråga om sistnämnda byggnad gäller, att statsverket har skyldighet att för nyttjandet betala årlig gottgörelse till Wingren eller hans rättsinnehavare samt rätt att, när från dess sida så påkallas, inlösa uthusbyggnaden till pris, som skall bestämmas av en på visst sätt sammansatt värderingsnämnd.

Beträffande samtliga dessa byggnader torde av den verkställda utredningen få anses ådagalagt, att de befinna sig i ett mindre gott skick och att de i varje fall, åtminstone för så vitt nu kan bedömas, knappast lämpa sig att komma till användning för något det blivande sjukhusets behov. Ej heller synes något behov föreligga att för annat allmänt ändamål disponera byggnaderna. Under sådana förhållanden och jämväl med tanke på de under-

Departementschefen.

hållskostnader, som utan motsvarande nytta skulle komma att åvila statsverket, därest byggnaderna tills vidare av staten behölles, torde det vara lämpligast, att byggnaderna i samband med markupplåtelsen försäljas till Lunds stad för det erbjudna priset, 5,000 kronor, ehuru denna summa icke utgör mer än vad som motsvarar byggnadernas rivningsvärde. Å andra sidan torde den av staden erbjudna lösensumman, 15,000 kronor, för planterings- och andra anordningar för den förutvarande seminarieträdgården få anses relativt fördelaktig. Jag erinrar emellertid om att staden förbundet sig att, därest framdeles skulle visa sig, att någon eller några av byggnaderna lämpligen kunna begagnas för epidemisjukhusets räkning, erlægga den ytterligare lösesumma, som i sådant fall kan efter vederbörlig uppskattning bliva bestämd.

Då staden ställt sig avvisande mot tanken att övertaga statens rätt till inlösen av den utav Wingren uppförda uthusbyggnaden eller att för densamma erlægga mera i lösen än det belopp av 500 kronor, vartill byggnadens rivningsvärde vid värdering uppskattats, torde det vara ofrånkomligt, att byggnaden i samband med markupplåtelsen av statsverket inlöses från Wingrens rättsinnehavare. Dessa hava i lösen fordrat en summa av 8,000 kronor eller det belopp, vartill byggnadens brukningsvärde uppskattades vid en år 1907 verkställd värdering enligt kungl. brevet den 17 mars 1876. Byggnadsstyrelsen har betygat, att detta värde icke kan under nuvarande prisförhållanden anses för högt, och jag erinrar om att den årliga avgäld, som statsverket erlagt för byggnadens nyttjande, intill nu utgått med 400 kronor, motsvarande 5 procent ränta på ett kapitalbelopp av 8,000 kronor. Jag anser mig därför kunna tillstyrka, att Wingrens dödsbodelägare tillerkännas lösen för byggnaden med sistnämnda summa. Beloppet torde böra utgå av de från Lunds stad inflytande ersättningsmedlen, tillhoppa 20,000 kronor.

Vad slutligen angår de av den så kallade Filéenska fonden på sin tid lämnade bidragen till seminariebyggnadernas uppförande m. m. anser jag, i likhet med justitiekanslersämbetet, att gottgörelse härför icke bör för fonden ifrågakomma annat än beträffande det av fonden under förskottstitel utgivna beloppet av 3,400 riksdaler. Gottgörelsen torde, liksom löseskillingen för den Wingrenska uthusbyggnaden, böra utgå av förenämnda från Lunds stad inflytande ersättningsmedel. Återstoden av dessa ersättningsmedel torde, på sätt statskontoret föreslagit, böra tillgodoföras riksstatens inkomsttitel »diverse inkomster».

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t behagade föreslå riksdagen

att förklara sig icke hava något att erinra mot

dels att — därest omförmälda, av folkskoleseminariet i Lund förut disponerade tomtområde upplåtes till Lunds stad för att användas till tomt för ett nytt epidemisjukhus — samtliga å området befintliga, till det gamla seminariet hörande byggnader ävensom de å området utförda plan-

teringar och övriga anordningar för den förutvarande seminarieträdgården överlätas till staden för ett pris, ej understigande 20,000 kronor, under villkor dock att, därest någon av dessa byggnader eller väsentlig del därav framdeles skulle finnas användbar för sjukhusets behov, staden skall vara skyldig utgiva ytterligare ersättning härför enligt värdering av tre opartiska personer, av vilka byggnadsstyrelsen väljer en och Lunds stad en samt de sålunda valda utse den tredje;

dels ock att av de för nämnda överlåtelse inflytande medlen ersättning må utgå ej mindre till Wingrens rättsinnehavare såsom lösen för den av Wingren uppförda uthusbyggnaden med 8,000 kronor, än även till den av domkapitlet i Lund förvaltade så kallade Filéenska fonden för ett av fonden förskotterat bidrag till seminariebyggnadernas uppförande med 3,400 kronor.

Till denna av statsrådets övriga medlemmar biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.
